

Χριστούγεννα στο έργοστάσιο

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Περπατούσε Χριστούγεννα, παραμονή, έξω από το έργοστάσιό του. Παλιά τό σπίτι του τό είχε από πάνω. Έτσι άκουγε τούς χτύπους του σάν σέ χτύπους τής καρδιάς του. Καί όταν κάτι δέν λειτουργούσε καλά τό 'νιωθε σάν χτύπο ασυμβίβαστο μέ τήν άρμονία, κάτι σάν άρρυθμία στήν καρδιά του. Ήξερε όλους τούς εργατάες του έναν - έναν. Πότε άρρώσταιναν, πότε τσακώνονταν, πότε ήταν ευτυχισμένοι. Θαρρείς πώς όλοι, κι αυτός μαζί, ήταν αντικείμενα μιάς αίσθησης ζωής τών μηχανών, πού άγγιζαν όλωνών τίς αισθήσεις. Λές και κάθε μιά παραπονιόταν και κλονίζονταν όταν ό εργάτης πού τί δούλευε άφηνε βαρύ τό χέρι του πάνω τής. Ή μηχανή δέν είχε έπαρση, καθώς έλεγε. Τού λέγαν πώς είναι άλογο δεμένο σέ σκοινί, έτσι καθώς πάσχιζε γιά τό έργοστάσιο και τούς εργατάες του, πώς δέν είχε ζήσει, δούλος τής δουλειάς του πάντα. Μά αυτός, ό ιδιοδιαχειριστής, ό κυρ-Κώστας, γεμάτος πιά από χρόνια γελούσε. «Ξέρεις», έλεγε, «έγώ δέν είμαι δούλος τής δουλειάς μου. Μόνο τής γυναίκας μου». Ή γυναίκα του, άγιος άνθρωπος, έτσι και έβγαине στή γύρα γύρναγε και χωρίς παλτό. «Μά», τής έλεγε, «σουδωσα χρήματα νά δώσεις». «Τί νά σου κάνω;», τού άπαντούσε εκείνη, «καθώς γυρνούσα κάποιος χρειάστηκε τό παλτό μου». Τί νά τής θυμώσει ή νά παραχτεί, σαράντα πέντε χρόνια γάμου, από δεκαεννιά χρονά τήν είχε παντρευτεί, αν τολμούσε νά τής μιλήσει τού άπαντούσε: «Μή μιλάς, τρείς γιουδές σουκάνα». Παραδομένος ήταν, λοιπόν, στή γυναίκα του πού είχε μέτρο, τό μέτρο τής ανάγκης. Πλούσιοι ήταν, αλλά κυρίως ήταν πλούσιοι γιάτί δέν είχαν ανάγκες. Μέναν πιά, σέ μιά αστική πολυκατοικία τού κέντρου τής πόλης. Ή πόρτα τους πάντα άνοικί, τό σπίτι τους, λές, σταθμός καταμεσής τού δρόμου, ήξερε ν' άκούει τά λόγια τών ανθρώπων. «Μέγας εί κυρία και θαυμαστά τά έργα σου», άκουγε τή γυναίκα του νά λέει, άμα άκουγε τίποτα παράξενο τούτου τού σύγχρονου κόσμου. Όλο κάτι τέτοια αναθυμόταν καθώς περπάταγε γύρα - γύρα τό έργοστάσιο. «Ελέους πηγή, τού κόσμου καταφύγιο, Παναγία μου», μονολογούσε.

Άνέβηκε στό γραφείο του και κοίταξε τά δώρα. Κάθε χρόνο τόχε συνήθειο νά μοιράζει δώρα σ' όλους, πού ήταν στή δούλεψή του. Έλεγε πάντα και μιά ιστορία από τόν Πνευματικό Λειμώνα τού Ίωάννου Μόσχου, πού τήν είχε λίγο διασκευάσει: «Κάποτε», έλεγε «ένας γέροντας είχε ένα νόμισμα, νά! όπως καλή ώρα έγώ έχω τό έργοστάσιο. Τόν επισκέφθηκαν λοιπόν ένας γέροντας πού κατοικούσε

σμά του μαζί μέ τόν ύποτακτικό του, όπως και σεις έρχεστε κάθε μέρα εδώ στό έργοστάσιο. Άφου συζήτησαν πολλά άποκοιμήθηκαν. Αυτοί συζήτησαν, έμεις δουλεύουμε, δουλειά ήταν και κείνη έγώ λέω και άνωτερη από τί δική μας. Τό πρωί ό γέροντας ξέχασε πού είχε βάλει τό νόμισμα και άμέσως κατηγόρησε τόν ύποτακτικό ότi τού τό είχε πάρει. “Έτσι και γώ ξεχνάω, πού έχω βάλει τό χρόνο τής δουλειάς σας και όλο λέω, δουλέψτε”. Μέσ στή ντροπή ό ύποτακτικός εκείνος, τί νά κάνει, πήγε και πούλησε ό,τι είχε, πήρε ένα νόμισμα και τό έδινε στό γέροντα.

Έτσι και σεις δουλεύετε και είναι σάν νά μου λέτε: “Πάρε τό χρόνο σου”. Κι ό ύποτακτικός εκείνος τά ίδια έλεγε: “Πάρε τό νόμισμα”. “Φύγε”, τού άποκρινόταν ό γέροντας, “δέν έχασα τίποτα”. Ό ύποτακτικός επέμενε: “Πάρε τό”, τού έλεγε. Τότε ό γέροντας εκείνης τής παλιάς εποχής είπε: “Άδικα σέ συκοφάντησα, θυμήθηκα πού είχα βάλει τό νόμισμα”. Και βγάζοντας από τήν τσέπη του τό νόμισμα παίρνοντας παράδειγμα από τόν ύποτακτικό πού ενώ τίποτα δέν είχε πάρει, τού πρόσφερε ένα νόμισμα πού άπόκτησε πουλώντας τά υπάρχοντά του, τού ξανάπε: “Πάρε τό νόμισμα, γιάτί έγώ τό πήρα”. Έτσι τώρα και έγώ σάς λέω: “Τζάμπα σάς φώναζα ότi μου τρώτε χρόνο, έγώ τρώω τό χρόνο σας”, και μοίραζε τά δώρα. Πολλοί, καθώς μοίραζε τά δώρα, τόν άκουγαν νά ψιθυρίζει: “Ότι κακών ή ψυχή μου επλήσθη, και ή ζωή μου τω Άδη προσήγησε. Έκ φθοράς ό Θεός μέ άνάγαγε”. “Γιατί τά λες αυτά;”, τού έλεγαν οί φίλοι του. “Τά δίνεις σάν νά τούς τά χρωστάς. Γιατί δικαιολογείς τά δώρα σου;”. “Μά τούς τά χρωστάω, τόν άδικο πλοΐτο δέν τόν θέλω”, άπαντούσε.

Έτσι και τούτη τή χρονιά, σάν μοίραζε τά δώρα τήν παραμονή, ξεκίνησε γιά τό σπίτι του. Ή γυναίκα του ήταν έτοιμη και τόν περίμενε. Τήν πλησίασε, αλλά εκείνη ήταν καταλυπημένη. «Δέν βρήκα σήμερα ούτε τόν Κοσμά ούτε τή γυναίκα του», τού είπε. «Καλά, και ποιος είναι ό Κοσμάς και ή γυναίκα του;». «Νά είναι ένα ζευγάρι πού τούς δίνω κάτι άλλα σήμερα δέν τούς βρήκα νά τούς δώσω και δέν αναπαύομαι». Μίλησαν κάμποση ώρα γιά τό τί ήταν ό Κοσμάς και ή γυναίκα του. «Πάμε νά τούς βρούμε», τής είπε. «Μά δέν ξέρω πού μένουν ακριβώς». «Δέν πειράζει, θά ψάξουμε τή γειτονιά τους». Μπήκαν στό αυτοκίνητό τους και πήγαν πρós τή γειτονιά. Άφησαν τό αυτοκίνητο στήν πλατεία και συνέχισαν πεζή. Μετά από κάμποση ώρα ρωτώντας από δω και από κει έφθασαν σ' ένα μίνι μάρκετ. Ρώτησαν και κει. «Τόν Κοσμά; Δυό δρόμους πió πάνω μένει. Ένα μοναχικό σπίτι, θά τό δείτε». Πήγαν κατά κει. Φθάνοντας, τί νά δούν; Μιά σπιταρώνα διώροφη, τεράστια. Μέσα άκούγονταν φωνές και γέλια. Περπάτησαν έξω από τό σπίτι. «Νάτος ό Κοσμάς και ή γυναίκα του», τού είπε καθώς κοιτούσαν μέσα από τά μεγάλα παράθυρα. Εκείνη γεμάτη νεύρα όρμησε πρós τό σπίτι. «Στάσου», τής είπε, «νά ρωτήσουμε πρώτα γι' αυτούς, μή βιάζεσαι, ό Θεός ξέρει τί κάνει, μίν όργίζεσαι, Χριστούγεννα είναι». Γύρισαν σπίτι. Δυό - τρία τηλεφώνια ό κυρ-Κώστας και μάθαν: Άπατεώνες.

Έκείνο τό βράδυ τής παραμονής προσευχήθηκαν πολύ. Τό πρωί έβαλαν τά καλά τους γιά τή λειτουργία, ό Θεός έγινε άνθρωπος και τούς πλησίασε. Χριστούγεννα, παντού τό φώς τής δόξας τού Θεού. Ούτος εστί ό υίός μου ό αγαπητός. «Ή ζημιά μας είναι χρήματα», είπε ό κυρ-Κώστας στή γυναίκα του. «Ή ζημιά τού Κοσμά;», μ' ένα βλέμμα συνεννοήθηκαν. Άνέβηκαν στό αυτοκίνητο και ξαναπήγαν στό σπίτι τού Κοσμά. Χτύπησαν τήν πόρτα. Τούς άνοιξε. Άμέσως κλώμιασε. «Έγώ, ξέρετε...» τούς είπε. «Έλα», τού άπάντησε. «Δέν είναι αυτή δουλειά γιά σένα. Μήν άδικείς τό Θεό και τόν εαυτό σου. Μή στερείς από άλλους χρήματα πού έχουν ανάγκη. Πάρε τή γυναίκα σου, πάμε». Ήταν τόσο σίγουρη ή φωνή τού κυρ-Κώστα πού ό Κοσμάς υπάκουσε. Τους έβαλε στό αυτοκίνητό του. Έφτασαν στό έργοστάσιο, άνήμερα Χριστούγεννα. «Αυτό είναι δικό μου, όπως ξέρεις», είπε ό κυρ-Κώστας, «έδω έχει δουλειά γιά σένα και τή γυναίκα σου». Ό Κοσμάς μιά κοίταγε τόν κυρ-Κώστα και μιά τή γυναίκα του δέν καταλάβαινε αυτή τή συμπεριφορά, ούτε τήν άνεξικακία. Θά μπορούσαν νά τούς είχαν καταγγείλει, θά μπορούσαν νά φώναζαν, θά μπορούσαν, θά, θά... «Μήν άπορείς», τού είπε ό κυρ-Κώστας: «Φιλοξενούμενοι είμαστε σ' αυτόν τόν κόσμο. Καλά Χριστούγεννα!».

